

*А. Бура,
студентка,
С. Лук'янчук,
канд. пед. наук, доцент,*

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБОМ ІНТЕРАКТИВНИХ ВПРАВ

Популяризація глобальних цінностей у школі привертає все більше уваги в останні роки. Пропагуючи ціннісні орієнтації, школи можуть сприяти розвитку учнів, які є відкритими та критично мислячими, здатними цінувати розмаїття та володіють навичками й установками, необхідними для участі в глобальній спільноті [1: 241]. Тому, формування ціннісних орієнтацій молодших школярів на уроках іноземної мови за допомогою інтерактивних вправ необхідне для досягнення кращих результатів навчання, розвитку позитивного ставлення до іноземних мов і культур, підвищення самооцінки учнів, покращення якості викладання та вивчення іноземної мови, а також забезпечення довгострокових переваг для подальшої освіти школярів.

На думку О. Матвієнко та Д. Губаревої, ціннісне ставлення є одним із найважливіших утворень в індивідуальній свідомості та самосвідомості, що визначає деякі сутнісні характеристики особистості, які передусім залежать від змісту існуючої системи цінностей, значущості викладених у ній положень аксіології [2 : 6].

Інші дослідники в галузі освіти також вивчали ефективність інтерактивних вправ у формуванні позитивних ціннісних орієнтацій молодших школярів на уроках іноземної мови. Загалом, ці дослідження дають підстави стверджувати, що використання інтерактивних вправ на уроках іноземної мови може бути ефективним способом сприяння розвитку позитивних ціннісних орієнтацій у молодших школярів.

Метою дослідження є проаналізувати потенціал інтерактивних вправ як засобу формування ціннісних орієнтацій молодших школярів на уроках іноземної мови.

Коли учні беруть участь в інтерактивних вправах, вони вчаться розпізнавати культурні відмінності, поважати різноманітність і розвивати позитивне ставлення до інших культур. Такий досвід допомагає дітям стати більш відкритими і толерантними, що дуже важливо в сучасному глобалізованому світі.

За допомогою інтерактивних вправ учні можуть розвивати почуття відповідальності, емпатії та поваги до інших. Це сприяє особистісному розвитку та допомагає учням стати кращими громадянами країни. Більше того, позитивний досвід, отриманий під час інтерактивних вправ, може стати основою для навчання впродовж усього життя та особистісного зростання.

На нашу думку, особистість учителя є важливим елементом шкільного середовища початкової школи, необхідним для формування ціннісних орієнтацій молодших школярів. Важливою умовою просування ціннісних орієнтацій є те, що сам учитель повинен втілювати ці цінності у своїй педагогічній практиці[1:105]. В свою чергу, інтерактивні вправи допомагають створити динамічне та цікаве навчальне середовище, яке може підвищити мотивацію та інтерес учнів до вивчення англійської мови, а також сприяти формуванню позитивних цінностей.

Інтерактивні вправи є важливим засобом формування ціннісних орієнтацій молодших школярів на уроках іноземної мови, оскільки вони дають можливість учням самостійно досліджувати, аналізувати та обговорювати різноманітні життєві ситуації, що вимагають прийняття рішень та вибору вірного шляху поведінки[3 : 194].

Учителі можуть використовувати різноманітні методи, такі як робота в колі, розповідь історій, рольові ігри та дискусії, щоб допомогти дітям обмірковувати та досліджувати цінності[4:77]. Інтерактивні та спільні види навчальної діяльності, такі як групові проекти та взаємне навчання, можуть допомогти учням розвивати такі цінності, як співпраця, емпатія та повага до розмаїття[4:81]. Крім того, всі ці вправи надають учням можливість практикувати свої мовні та комунікативні навички. Вони також сприяють розвитку критичного мислення, що може позитивно вплинути на вивчення мови.

Ось кілька способів використання інтерактивних вправ для розвитку ціннісних орієнтацій учнів на уроках англійської мови:

Рольові ігри. Їх можна використовувати для розвитку в учнів таких цінностей, як емпатія, розуміння різних людей і культур, повага до розмаїття. Наприклад, можна запропонувати учням розіграти різні сценарії, в яких вони взаємодіють зі своїми іноземними однолітками.

Дебати. Варто використовувати для розвитку таких цінностей, як критичне мислення, повага та відповідальність. Школярів можна об'єднати в групи і дати їм тему для дебатів. Наприклад, про те, чи є технології корисними або шкідливими для суспільства. Це сформує в учнів навички критичного мислення, а також сприятиме вихованню поваги до думок інших людей і відповідальності за підкріплення своїх аргументів доказами.

Спільні проекти. Робота над ними сприяє розвитку в учнів таких цінностей, як справедливість, взаємовиручка, повага до іншої думки, відповідальність перед колективом. Наприклад, діти можуть працювати разом над створенням колажу або презентації на обрану ними тему. Ця діяльність розвине не тільки навички роботи в команді та творчі здібності, а також сприятиме вихованню відповідальності за вчасне та якісне завершення проекту.

Розповідання історій. Слухання та обговорення казок, історій та оповідань на різні теми, залежно від їх змісту, сприяють розвитку таких ціннісних орієнтацій учнів, як любов до Батьківщини, гідність, мужність, взаємовиручка, віра в добро, толерантність, вміння співчувати. Школярам варто запропонувати готову історію, обговорити її, а тоді попросити їх в парах чи групах придумати свій кінець історії, або власну історію, та поділитися нею з класом. Це допоможе

дітям навчитися поставити себе на місце персонажів їхніх історій, проаналізувати й зрозуміти мотиви їхніх вчинків та зробити висновки.

Рефлексія. Вправи на рефлексію можна використовувати для розвитку таких цінностей, як самосвідомість, відповідальність та емпатія. Наприклад, попросити учнів поміркувати над власним навчанням і визначити сфери, в яких їм потрібно вдосконалюватися, або подумати про те, як вони можуть застосувати те, про що дізналися на уроці, у власному житті. Заохочення до роздумів про те, як їхні дії впливають на інших, сприятиме розвитку в учнів емпатії, самосвідомості, та відповідальності за свої дії та вчинки.

Таким чином, застосування інтерактивних вправ у навчанні іноземної мови може бути ефективним засобом формування ціннісних орієнтацій молодших школярів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Довемарк, К. та Вален, А. (2021). Promoting Global Values in the Classroom: A Study of Primary School Teachers' Beliefs and Practices [Формування глобальних цінностей в класній кімнаті: дослідження переконань та практик вчителів початкової школи]. *Journal of Education and Practice*, 12(6), 35-44. DOI: 10.7176/JEP/12-6-05.
2. Губарева Д.В. Матвієнко О.В. Особливості формування ціннісного ставлення до людини у дітей молодшого шкільного віку: виховні заходи і батьківські збори (1-4 класи). Київ: видавництво Ліра-К, 2021
3. Литвиненко, В. В. (2018). Використання інтерактивних вправ на уроках іноземної мови для формування ціннісних орієнтацій учнів молодшого шкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Серія: Педагогічні науки, 51, 191-196.
4. Haydon, D. & Shin, J. (2019). Developing a Values-Based Curriculum: Lessons from the UK and South Korea [Розробка ціннісно-орієнтованої програми: уроки з Великобританії та Південної Кореї]. *Educational Review*, 71(3), 306-320. DOI: 10.1080/00131911.2018.1485267.